

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економіки та природокористування**

Затверджено

Вченою Радою факультету економіки та
управління

№ _____ від _____ 2021р.

**ПРОГРАМА (СИЛАБУС)
комплексного державного екзамену
підготовки магістрів
(термін навчання - 1 роки 4 місяці)
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійної програми «Економіка довкілля і природних ресурсів»**

Розроблено на засіданні
кафедри економіки та природокористування
Протокол № 18 від 5.05.2021р.

Луцьк 2021

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПИС ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика державного екзамєну
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 «Економіка», ОПП «Економіка довкілля та природних ресурсів» Магістр	Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
		Форма проведення екзамєну: письмово

2. АНОТАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Державна атестація випускників магістрів 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка довкілля та природних ресурсів» ставить за мету встановити відповідність рівня отриманої студентами вищої освіти вимогам стандартів підготовки бакалавра з економіки, освітньо-професійної програми економіка довкілля та природних ресурсів Державна атестація здійснюється державною екзаменаційною комісією. Державна екзаменаційна комісія є єдиною для денної форми навчання. До складу комісії входять голова і члени комісії. Голова Державної екзаменаційної комісії призначається з числа провідних спеціалістів і високопрофесійних фахівців відповідної спеціалізації. Члени Державної екзаменаційної комісії призначаються з числа професорсько-викладацького складу кафедри економіки та природокористування. Усі засідання Державної екзаменаційної комісії протоколюються секретарем і підписуються головою і членами Державної екзаменаційної комісії.

Відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки державна атестація магістрів спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» проводиться у формі комплексного державного екзамєну за фахом.

Метою державної атестації є визначення рівня засвоєння студентами нормативних дисциплін циклу професійної підготовки, а саме: «Економічні основи ресурсозбереження», «Економіка довкілля і природокористування», «Теорія екологічної безпеки». Інформаційною базою для формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є змістові модулі за програмами навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій магістра і виносяться на державну атестацію.

Обов'язковою умовою допуску є здача усіх заліків та екзамєнів.

Програма державного екзамєну сформована з виконанням зазначених вимог, включає перелік дисциплін, анотацію кожної з тем дисципліни, список рекомендованої для підготовки літератури, перелік питань та завдань.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки та економічної практики.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з

експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові компетентності.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою. прогнозування; інформаційно-комунікаційні технології, спеціальне програмне забезпечення; методи дослідницької діяльності та презентації результатів досліджень. Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються в економічній діяльності. Академічні права випускників Можливість продовжувати освіту на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та здобувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем

4. ЕТАПИ ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок магістрів, ступеня сформованості їх професійних компетенцій є теоретичні питання. Відповідно, комплексний державний екзаме́н складається з трьох етапів:

I етап – теоретична частина, передбачає відповіді на теоретичне питання, яке передбачене силабусом та навчальною програмою з дисципліни: «Економічні основи ресурсозбереження»,

II етап – теоретична частина, передбачає відповіді на теоретичне питання, яке передбачене силабусом та навчальною програмою з дисциплін: «Економіка довкілля і природокористування».

III етап – теоретична частина, передбачає відповіді на теоретичне питання, яке передбачене силабусом та навчальною програмою з дисциплін: «Теорія екологічної безпеки».

Екзаменаційні білети складаються із трьох теоретичних питань.

5. АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН

Економічні основи ресурсозбереження

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, методичні та практичні напрями ресурсозбереження.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо формування у студентів наукового світогляду і глибоких знань з теоретичних аспектів різновидів ресурсів регіону та їх раціональне застосування в господарській практиці.

Змістове наповнення дисципліни.

Природні чинники і процеси людського впливу на природу. Ресурсозберігаюча діяльність. Еколого – економічна ефективність ресурсозберігаючої діяльності. Економічна ефективність управління ресурсозбереженням. Тенденції ресурсозбереження на сучасному етапі економічного розвитку. Сучасні проблеми ресурсо-використання в Україні

Рекомендована література.

1. Мазін Ю.О. Економічні основи управління інноваційною ресурсозберігаючою політикою в машинобудуванні: дис..канд. екон. наук:08.02.02 / Ю.О.Мазін, СумДУ. –Суми, 2005. - 222 с.
2. Балашова Р.І. Оцінка ефективності діяльності підприємств нових форм господарювання:автореф. дис. канд. екон. наук: 08.08.01 / Р.І.Балашова, Ін-т економіки промисловості НАН України. –Донецьк, 1999. -16 с.
3. Мікроекономіка: методичні вказівки до практичних занять/ Павлов К.В., Павлова О.М.. Луцьк. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 79 с.
4. Теорія економічної науки: методичні вказівки до практичних занять / Павлова Олена Миколаївна. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 46 с.
5. Дзядичевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В.Дзядичевич, Р.Б.Гевко, М.В.Буряк, Р.І.Розум. –Тернопіль :Підручники і посібники. - 2014. -336 с.
6. Апатова Н.В. Изменение концептуальных понятий экономической теории в условиях информационной экономики. / Н.В. Апатова // Культура народов Причерноморья. - 2005. -№ 57. –Т.2. – С.23-28.
7. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. Підручник / Л.Г.Мельник. – Суми: Університетська книга, 2006. -367 с.
8. Чухно А.А. Соотношение индустриального и постиндустриального развития: проблемы теории и практики / А.А.Чухно // Социальноэкономические проблемы информационного общества / под ред. д. е.н., проф. Л.Г.Мельника. –Сумы: Университетская книга, 2005. – С. 88-119.
9. Інноваційний фактор у підвищенні конкурентоспроможності промисловості України: доповідна записка. Прес-реліз. – К.: РВПС України НАН України, 2010. 10 с.
10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник. –К.: Держкомстат України, 2013. – 6 с. 24. Сотник І.М. Економічні основи ресурсозбереження

Економіка довкілля і природокористування

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічна система.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь і навичок щодо розкриття економічної сутності макроекономічних явищ і процесів, закономірностей функціонування еколого-економічної системи, особливостей економічної поведінки основних економічних агентів, механізму впливу еколого-економічної політики на національне господарство з врахуванням сучасних трендів розвитку національної та регіональної економіки довкілля.

Змістове наповнення дисципліни.

Економіка природокористування та глобальні проблеми довкілля. Природні ресурси України та їх потенціал. Еколого-економічна оцінка природних ресурсів. Зміст і механізми

визначення економічних збитків від порушення довкілля. Аналіз ефективності природоохоронних заходів. Управління природокористуванням. Еколого-економічні механізми природокористування. Екологічні платежі. Платежі за використання природних ресурсів. Аспекти екологізації виробництва. Проблеми природокористування в сучасних умовах

Рекомендована література.

1. Борейко В. І. Економіка довкілля та природокористування: Навч. посібник. / В. І. Борейко. – Рівне: НУВГП, 2011. – 255 с.
2. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника та к.е.н., проф. М. К. Шапочки. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 759 с.
3. Царенко О. М., Несветов О. О., Кадацький М. О. Основи екології та економіки природокористування. Курс лекцій. Практикум: Навчальний посібник. – 3-є вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 592 с.
4. Андрижиевский А. А. Энергосбережение и энергетический менеджмент. Мн.: Высш. Шк., 2005, 294с.
5. Сменковський А.Ю., Воронцов С.Б., Бегун С.В., Сидоренко А.А. Загроза енергетичній безпеці України в умовах посиленої конкуренції на глобальному та регіональному ринках енергетичних ресурсів. НІСД, 2012, 136с.
6. Ли Куан Ю. Из третьего мира - в первый. История Сингапура 1965-2000. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2019. 576 с.
7. Середюк Т.В. Організаційно-економічний механізм енергозбереження в промисловості: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. 154с.

Теорія екологічної безпеки

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні, методичні та практичні аспекти регіональної політики у сфері екологічної безпеки.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо формування у студентів наукового світогляду і глибоких знань щодо процесу формування економічних поглядів, економічних теорій, які лягли в основу організаційно-економічного механізму реалізації екологічної безпеки в регіональній.

Змістове наповнення дисципліни.

Предмет, метод і завдання дисципліни. Закономірності, принципи і фактори екологічної безпеки. Екологічна безпека у системі національної безпеки України. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах. Економічна безпека регіонів України : стан та перспективи розвитку. Теорії екологічної безпеки в контексті інтеграції України в європейській та інші світові структури. Наукові засади екологічної безпеки. Економічний механізм природокористування

Рекомендована література.

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.12.2019).
2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. Ст. 90. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19.5>. (дата звернення: 12.06.2020).
3. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова КМУ від 6 серп. 2014 р. № 385, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 20 груд. 2017 р. № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (дата звернення: 12.06.2020).
4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року: проєкт постанови Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/base-law/grom-convers/elektronni-konsultatsiyi-zgromadskisty/proekt-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-derzhavnoyistrategiyi-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027->

[roku/](#).

5. Дадашев Б. А., Гордієнко В. П., Обливанцов В. В. Регіональна економіка: структурно-логічний навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 202 с.
6. Мікроекономіка: методичні вказівки до практичних занять/ Павлов К.В., Павлова О.М.. Луцьк. ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 79 с.
7. Теорія економічної науки: методичні вказівки до практичних занять / Павлова Олена Миколаївна. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 46 с.
8. Є. Макаренко. Регіональна інформаційна політика // [Українська дипломатична енциклопедія](#): У 2-х т./Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. — К.:Знання України, 2004 — Т.2 — 812с. [ISBN 966-316-045-4](#)
9. Л. Нагорна. Регіональна політика // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.629 [ISBN 978-966-611-818-2](#)
10. Регіональна політика України / за ред. Н. Г. Курдюкової. — К.: Наукова думка, 1995.
11. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Підручник. — К.: Вікар, 2006. — 396 с.
12. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії. — Одеса: Астропринт, 2001.
13. [Шаблій О. І.](#) Основи загальної суспільної географії. — Львів, 2003.

6. ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ

1. Теорія екологічного регулювання
2. Класифікація видів і типів природокористування
3. Необхідність забезпечення сталого розвитку в Україні
4. Екологічні інструменти інституційного механізму природокористування
5. Основні принципи функціонування механізму природокористування в Україні
6. Загальне та соціальне природокористування
7. Класифікація видів та типів природокористування
8. Оцінка природних ресурсів
9. Теорія екологічного регулювання
10. Класифікація видів та типів природокористування
11. Поняття і зміст державного управління природокористуванням і охороною навколишнього природного середовища
12. Мета і принципи екологічної політики
13. Стратегічні цілі і завдання національної екологічної політики
14. Економічне стимулювання раціонального природокористування
15. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища
16. Суть та значення екологічного менеджменту в управлінні підприємством
17. Суть та значення екологічного права
18. Екологічні права та обов'язки громадян
19. Моніторинг ефективності природоохоронної діяльності
20. Функціонування систем екологічного менеджменту в Україні
21. Система органів управління природокористуванням і охороною довкілля та їх повноваження
22. Функціонування систем екологічного менеджменту в Україні
23. Проблеми та перспективи впровадження систем екологічного менеджменту на підприємствах України
24. Теорія екологічного регулювання. Концепції екологоорієнтованого розвитку
25. Суть та значення екологічного менеджменту в управлінні підприємством
26. Суть природокористування.
27. Виникнення економіки природокористування, як науки.
28. Предмет і об'єкт науки "Економіка довкілля і природокористування".

29. Мета та завдання економіки природокористування.
30. Методи дослідження економіки природокористування.
31. Еколого-економічна сутність природокористування.
32. Основні принципи природокористування на сучасному етапі.
33. Еколого-економічна система та еколого-економічні відносини.
34. Економічний підхід до оцінки антропогенного впливу на навколишнє природне середовище.
35. Глобальні екологічні кризи.
36. Демографічний фактор.
37. Спустелення та деградація ґрунтів.
38. Обезліснення.
39. Обмеженість водних ресурсів.
40. Промисловий комплекс та обмеженість природних ресурсів.
41. Забруднення атмосфери та парниковий ефект.
42. НПС, природні ресурси та середовище проживання.
43. Природні ресурси та природні умови.
44. Класифікація ПР.
45. Земельні ресурси України.
46. Лісові ресурси України.
47. Водні ресурси України.
48. Природно ресурсний потенціал Волинської області.
49. Сучасна світова екологічна політика.
50. Сучасні погляди на раціональне природокористування
51. Якими обставинами обумовлена потреба в оцінці ПР?
52. В чому полягає суть економічної оцінки ПР.
53. Функції, які виконує оцінка ПР.
54. Витратна концепція оцінки ПР,
55. Рентна концепція оцінки ПР.
56. Основні економічні підходи до вартісної оцінки ПР.
57. Абсолютна економічна оцінка ПР.
58. Порівняльна економічна оцінка ПР.
59. Чинники, які впливають на об'єктивність визначення ціни ПР.
60. Напрями удосконалення оцінки ПР.
61. Класифікація видів забруднення НПС.
62. Збитки, як економічна категорія.
63. Показники, які необхідні для розрахунку збитків від забруднення НПС.
64. Етапи визначення збитків від забруднення НПС.
65. Конкретні види збитків від забруднення НПС.
66. Нормативні документи для визначення збитків завданих НПС.
67. Розрахунки збитків від порушення земельних ресурсів.
68. Розрахунок збитків від забруднення водних ресурсів.
69. Розрахунок збитків від забруднення атмосферного повітря.
70. Розрахунок збитків підприємства від збільшення захворюваності працівників
71. Природоохоронні заходи (ПОЗ).
72. Види ефективності впровадження ПОЗ.
73. Визначення загальної (абсолютної) економічної ефективності впровадження ПОЗ.
74. Натуральні показники для оцінки ефективності ПОЗ.
75. Визначення загального ефекту впровадження ПОЗ.
76. Визначення госпрозрахункового ефекту впровадження ПОЗ.
77. Визначення порівняльної економічної ефективності ПОЗ.
78. Вибір кращого із кількох альтернативних ПОЗ.
79. Еколого-економічна оцінка проектів.
80. Функції управління природокористуванням.
81. Господарський механізм управління природокористуванням.

82. Правове забезпечення природокористування.
83. Повноваження ВР України в галузі охорони НПС.
84. Повноваження КМ України в галузі охорони НПС.
85. Повноваження місцевих Рад України в галузі охорони НПС.
86. Повноваження міністерства екології і природних ресурсів України в галузі охорони НПС.
87. Органи контролю за використання ПР в Україні.
88. Екологічні стандарти і нормативи.
89. Нормативи збору і ліміти використання ПР і забруднення НПС.
90. Еколого-економічна оцінка природних ресурсів.
91. Еколого-економічні ставки використання ПР.
92. Економічні інструменти.
93. Економічні механізми регулювання екологічної діяльності.
94. Основні компоненти економічного механізму.
95. Еколого-економічні механізми.
96. Механізми реалізації екологічної діяльності.
97. Природа впливу на економічні інтереси суб'єкта.
98. Принципи впливу на групи економічних суб'єктів.
99. Податковий екологічний інструмент.
100. Мито та платежі як засоби регулювання екологічної діяльності.
101. Штрафи, субсидії, гранти та дотації як засоби регулювання екологічної діяльності.
102. Регулювання екологічної діяльності за допомогою кредитів, амортизації, цінового інструменту та страхування.
103. Суть економіки землекористування.
104. Поняття і ознаки землекористування та землепорядкування в різних сферах життєдіяльності людини.
105. Місце землекористування в ринковій системі економіки.
106. Мета вивчення навчальної дисципліни, предмет, методи і завдання курсу «економіка землекористування».
107. Земля в біосоціальній і відтворювальній системі.
108. Раціоналізація розподілу ресурсів.
109. Економічна ефективність і добробут суспільства.
110. Умови оптимального розподілу ресурсів і формування землекористування.
111. Раціональне землекористування і інтенсифікація використання земель.
112. Чинники раціоналізації землекористування.
113. Методологічні основи оптимізації землекористування.
114. Класифікація земельних ресурсів: український та зарубіжний досвід.
115. Розмежування державної та муніципальної власності на земельні ділянки.
116. Формування економіки землекористування державною та муніципальною нерухомістю.
117. Землекористування в соціально-економічному розвитку держави та регіонів.
118. Економічний зміст поняття “управління земельними ресурсами”.
119. Земельні ресурси як об'єкт управління.
120. Основні функції управління земельними ресурсами.
121. Землеустрій як механізм управління земельними ресурсами.
122. Формування системи управління державною та муніципальною нерухомістю.
123. Роль системи управління земельними ресурсами в соціально-економічному розвитку держави та регіонів.
124. Значення ефективного управління земельними ресурсами в збільшенні доходів державного та місцевих бюджетів.
125. Економічна ефективність розподілу ресурсів через ціновий механізм.
126. Поняття ціни і вартості землі та витрат на її поліпшення.
127. Принципи ціноутворення землі.
128. Прибутковість землекористування як основа ринкової вартості землі.

129. Загальні особливості оцінки земельних ресурсів.
130. Специфіка формування земельної власності в Україні.
131. Сутність і принципи оцінки економічної ефективності землекористування.
132. Критерії оцінки народногосподарської ефективності землекористування.
133. Методологія побудови системи показників оцінки організації території сільськогосподарських землекористувань.
134. Сутність і принципи оцінки економічної ефективності землеволодіння.
135. Показники оцінки народногосподарської ефективності землеволодіння.
136. Алгоритм визначення вартості земель населених пунктів.
137. Інструментарій оцінки земельних ділянок населених пунктів.
138. Технологія оцінки земельних ділянок.
139. Облік фінансово-економічних ризиків при економічній оцінці земель населених пунктів.
140. Землеустрій основний механізм раціоналізації землеволодіння і землекористувань.
141. Раціоналізація розмірів сільськогосподарських землеволодіння і землекористувань.
142. Оцінка економічної ефективності і конкурентоздатності новостворюваних сільськогосподарських землеволодіння та землекористувань.
143. Специфіка управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки.
144. Трансформація форм власності на землю.
145. Управління землями сільськогосподарського призначення.
146. Особливості управління землями запасу.
147. Управління землями резервного фонду.
148. Управління меліорованими землями.
149. Управління радіонуклідними забрудненими землями.
150. Специфіка управління земельними ресурсами з особливим режимом використання.
151. Управління землями природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.
152. Управління землями рекреаційного призначення.
153. Управління землями оздоровчого призначення.
154. Управління землями історично сформованих ландшафтів та історико-культурного призначення.
155. Управління землями в смугах прикордонного режиму.
156. Управління землями з несприятливими природними умовами.
157. Принципи сучасного землевпорядкування.
158. Види та форми землевпорядкування.
159. Суть і структура землевпорядкування агроформувань.
160. Суть і структура землевпорядкування інших категорій земель.
161. Зміст землевпорядкування.
162. Нова парадигма збереження родючості ґрунту.
163. Вдосконалення екологічної інфраструктури.
164. Роль технічного паспорту земельних ділянок агроформувань.
165. Значення землевпорядкування в системі управління землеволодіння та землекористування.
64. Екологічні аспекти управління земельними ресурсами.
166. Концептуальні засади ресурсоощадного землекористування.
167. Комплексність підходу до управління охороною та використання земельних ресурсів.
168. Рентний характер земельних відносин.
169. Земельна рента в населених пунктах.
170. Вплив соціально-економічних факторів на раціоналізацію землекористування.
171. Екологічні і правові обмеження використання земель.
172. Еколого-економічна класифікація придатності земель.
173. Однорідні земельні масиви.
174. Земельна рента у несільськогосподарських галузях.
175. Землекористування у сільському господарстві.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Оцінювання відповідей здійснюється окремо за кожне теоретичне питання. Сумарна оцінка визначається за методикою, представленою нижче, та становить **максимально 100 балів**.

При оцінці *I теоретичного питання* - 40 балів, *II та III теоретичного питання* по 30 балів.

Таким чином, за всі правильно розв'язані три питання оцінка може становити **максимально 100 балів**.

Оцінки, виставлені ДЕК, не можуть бути оскаржені чи змінені.

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка	
	для екзамену	Характеристика
90 – 100	відмінно	відмінно – відмінне виконання з незначними помилками
82 – 89	дуже добре	добре (дуже добре) – виконання вище середніх стандартів, але з деякими помилками
75 - 81	добре	добре – в цілому змістовна робота, але зі значними помилками
67 -74	задовільно	задовільно – виконано чітко, але зі значними недоліками
60 - 66	достатньо	задовільно (достатньо) – виконання відповідає мінімальним вимогам
1 – 59	незадовільно	незадовільно – виконання не відповідає мінімальним вимогам

Загальна оцінка **«відмінно» (90 – 100 балів)** виставляється у разі повної, обґрунтованої відповіді на теоретичні питання, 90-100 % правильних отриманих результатів теоретично-аналітичних завдань, підкріплених аналізом та належними висновками.

Загальна оцінка **«добре» (75 – 89 балів)** виставляється за умов правильної, але не вичерпно повної відповіді на теоретичні питання, 75-89 % правильних відповідей на теоретично-аналітичне завдання виконані в цілому правильно і підсумовані правильним висновком, однак можуть бути наявні дрібні неточності, пропущені деякі проміжні пояснення та обґрунтування.

Загальна оцінка **«задовільно» (60 – 74 балів)** передбачає цілком прийнятну відповідь на теоретичні питання, проте таку, що не демонструє розуміння всіх можливих аспектів, особливостей, понять, чинників, які впливають на економічне явище, чи процес, що розглядається. Теоретично - аналітичне завдання містять деякі неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені деякі чисельні прорахунки. Або ж в цілому правильний хід розгляду не підкріплений належним обґрунтуванням та особливо кінцевим висновком. Не продемонстровано глибокого знання принципів наукового дослідження та функціонування освітнього процесу у відповідях на творчі завдання.

Загальна оцінка **«незадовільно» (1 – 59 балів)** передбачає незадовільну відповідь на теоретичні питання, тобто таку, що демонструє нерозуміння можливих аспектів, чинників, які впливають на економічне явище чи процес, що розглядається. теоретично-аналітичне завдання містить значні неточності у формулах розрахунку, порушена послідовність здійснення окремих етапів аналізу, допущені чисельні прорахунки. Хід розв'язання не підкріплений належним обґрунтуванням та кінцевим висновком. Не продемонстровано знання принципів наукового дослідження та функціонування освітнього процесу у відповідях на творчі завдання.